

KRVAVE GODINE (IV.)*

► Piše: dr. fra Ivo Sivrić

VIII. HERCEGOVAČKI FRANJEVCI: ŠIROKOBRIJEŠKI PROFESORI I »USTAŠOVANJE«

1. Stanje u Hercegovini i franjevci za vrijeme rata (1941.-1945.)

U prvim danima i mjesecima proglašenja i uspostave Nezavisne Države Hrvatske (Ovo je bio službeni naziv.) hercegovački su franjevci, općenito govoreći, pozdravili njezinu uspostavu s velikim oduševljenjem, dok je jedan vrlo mali broj njih gledao na nju dosta skeptično, s rezervom i kritički, jer je uspostava bila povezana donekle s fašizmom i nacizmom. Pa i njihovo veselje prigodom stvaranja nove države meni je izgledalo, da je donekle bilo prigušeno, pomiješano s nekom dozom bojazni. Sigurno je znatna razlika bila u oduševljenju prema ovoj činjenici između nas studenata i svećenika. Kasnija izbjivanja, nedaće i zločini, više ili manje napunili su nekom tjeskobom i bojazni za budućnost Hrvatskog Naroda, pa se cijeli profesorski zbor iskristalizirao u jednu homogenu cjelinu, da su skoro svi bili mišljenja, da će Osovina rat izgubiti. Zbog ovakva njihova držanja, koje je bilo poznato diljem Hrvatske, svijet ih je zvao »anglofilima«.

Odmah u početku samoga proglašenja hrvatske države, državne su vlasti u Zagrebu javno zatražile

novčane zajmove kako od pojedinaca tako isto od hrvatskih ustanova bez obzira na narav istih – i vjerskih i redovničkih. Te je godine bio naš provincijal dr. fra Krešo Pandžić, koji nije htio dati zajam novostvorenoj hrvatskoj državi, ne što on ne bi volio hrvatsku državu, nego nije imao pouzdanja u ustaše, ustašku vladu. Međutim, franjevačka provincija iz južne Hrvatske Presvetog Otkupitelja, čiji je provincijal bio dr. fra Petar Grabić, on je dao zajam. Fra Krešo je pod svaku cijenu nastojao našu redovničku zajednicu, našu provinciju, održati po strani, da se ne bi okaljala politikom. Također je bez sumnje, da je i drugi čimbenik u ovome njegovu ponašanju odigrao presudnu ulogu, naime, on je bio pristaša pomirbene politike Hrvatske seljačke stranke, i držao je da će Osovina izgubiti rat. Što više, fra Krešin brat Ivan, vodeći hrvatski industrijalac u Zagrebu, koji je bio za pomirbenu politiku, manje radikalnu, i za HSS, sigurno je utjecao na fra Krešino političko mišljenje. Gledano iz današnje perspektive na rad našeg tadanjeg provincijala, za vrijeme ratnih godina, očito je zauzeo pravi stav.

Studenti i neki mlađi fratri su mu zamjerali na tom ponašanju i vođenju provincije. Predbacivali smo mu njegovu pripadnost HSS-u kao i to da se odlučio za saveznike. **Potrebno** je još napomenuti, da je većina franjevačkih studenata osjećala i mislila poput drugih svjetovnih studenata i skoro lijep broj mladih fratara, krajem tridesetih godina, naginjala je

u svojoj političkoj opredijeljenosti i prema desnoj, to jest, prema Pavelićevoj radikalnoj političkoj struji.

Ovaj razdvoj između Mačekove pomirbene i Pavelićeve radikalno-borbene politike postojao je u Hrvatskom Narodu. Nekoliko godina pred samu uspostavu NDH ovo je očito bilo, ali su jedna i druga struja stajale na liniji slobodne hrvatske države. Ovo se jasno i očito vidjelo u prvim danima i tjednima novo-proglašene države. Zapravo u razoružanju jugoslavenske vojske i u uspostavi reda u općinama i gradovima najpresudniju ulogu je odigrala »Građanska zaštita« naročito u sjevernim predjelima Hrvatske. »Građanska zaštita« vidljiv je znak, da su Maček i njegovo vodstvo mislili unaprijed i da su bili spremni za svaku eventualnost. Zato se s potpunim pravom može reći da su Pavelić i par stotina njegovih ustaša došli na gotovo. No, ovdje se mora spomenuti da nije bila rijetkost čuti i prije 1941., a i kasnije, od oduševljenih pristaša HSSa da je Pavelić »prodana mješina«. Pa vjerojatno nisu bili ni daleko od istine.

Kad je već govor o opredjeljenju studenata i mladeg svijeta za radikalnu struju dr. Pavelića, vrlo je mali broj očekivao da će Pavelić i njegove ustaše poseći za onako brutalnim sredstvima i metodama u obračunavanju sa Srbima. Sve je ovo prenerazilo Hrvatski Narod. I upravo zbog ovoga činjeničnog stanja treba snažno naglasiti da pristajanje uz radikalnu politiku Pavelića kasnih tridesetih godina – pa ako hoćete sve do trav-

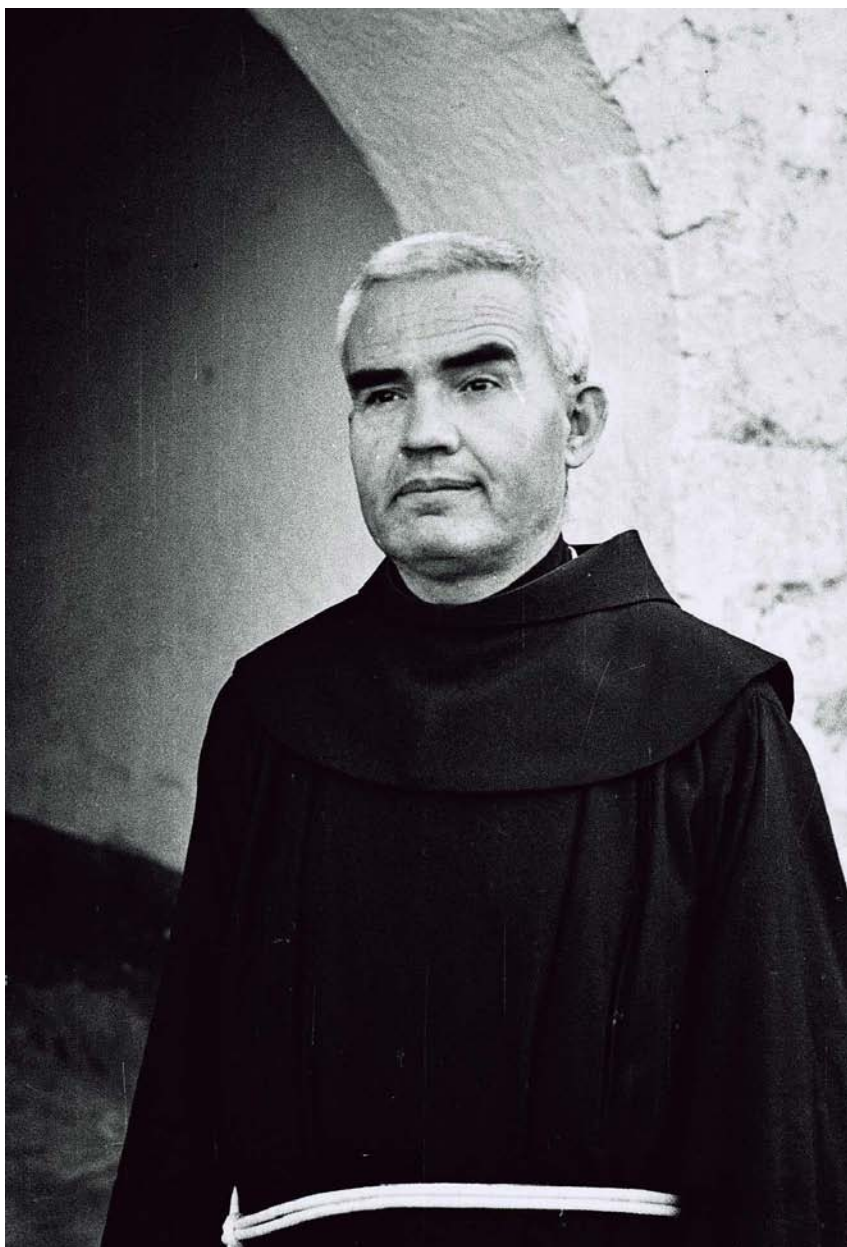
* Izvadci. Tekst donosimo u izvorniku jer vrijedi kao svjedočenje sa svim svojim subjektivnostima. Popravljene su samo očite pogreške.

nja 1941. – vrlo su rijetki bili oni u Hrvatskoj za ono što je uslijedilo iza travnja 1941. Radikalna borbenost onih godina značila je, da se uspostavi slobodna hrvatska država. Narod je bio donekle sit i preumoran od dr. V. Mačeka krzmanja i kolebanja kao i cijeloga vodstva HSS, iako su svi Hrvati glasovali za tu stranku i dr. Mačeka.

Ova euforija općenito u narodu, a i među mladim fratrima nije bila dugog daha. Srbi su odmah počeli sa ubijanjem Hrvata i paljenjem njihovih kuća, kao u Cimu i Iličima kod Mostara te Grabovinama kod Čapljine, zatim u Bišini prema Nevesinju, na što su Hrvati, nažalost, odgovorili teškom i brutalnom osvetom. Također je bez sumnje da su »hladenju« ove travanjske euforije iz 1941. godine, pridonijeli i »Rimski ugovori«, u kojima su najčistiji hrvatski predjeli predani Italiji kao i Medimurje Mađarskoj. Sramota nad sramotama!

Još su mi svježija sjećanja na te dane iz svibnja i lipnja, kad je fra Blago Karačić, u bogoslovskoj bašči u Mostaru, iza svega glasa zavikao: »Živio Krnjević!« Mi smo tih dana postali duboko svjesni što su dr. Maček, dr. Krnjević i drugi sa svojom HSS namrli Hrvatskom Narodu sa Hrvatskom banovinom, u kojoj su se našli, uglavnom, svi Hrvati, osim onih koje su nam Talijani otuđili: Istra, Zadar i nekoliko drugih otoka u Jadranu.

Prije potpisa »Rimskih ugovora« u Rimu, već smo svi više ili manje znali o čemu se radi, Pavelić je nastojao povesti sa sobom što više uglednijih Hrvata, da budu prisutni na potpisivanju tih zaista sramotnih ugovora, i da si tako s tim Hrvatima pokrije vlastitu sramotu i izdaju, a da u isto vrijeme sa prisustvom tolikog broja Hrvata pokaže Mussoliniju i drugim Talijanima, kako je to izraz želje svih Hrvata. S ovim je svakomu postalo jasno, da je Pavelić, još u emigraciji u Sieni u Italiji, predao te

fra Krešimir Pandžić

hrvatske zemlje Italiji i Mađarskoj, u zamjenu za gostoprimstvo koje mu je Mussolini dao. Ovo je bila najskuplja stanarina što su je ikada Hrvati platili.

Uz dr. fra Radoslava Glavaša bio je još pozvan iz naše provincije dr. fra Mladen Barbarić, ali se on nije odazvao pozivu. Tako je jedino fra Radoslav Glavaš otišao na potpisivanje tih ugovora. On je već tada bio pročelnik odjeljenja za bogoštovlje u istom ministarstvu.

Odmazde Hrvata na Srbima nisu započele odmah u mjesecima trav-

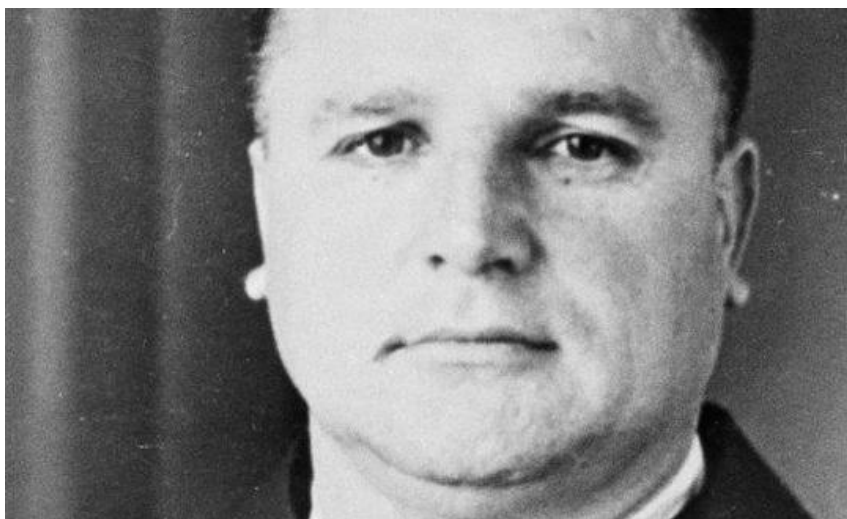
nju i svibnju nego tek u lipnju 1941. godine. Koliko se sjećam, najprvo bacanje živih ljudi u jamu Srbi su učinili u Bišini, na putu iz Mostara za Nevesinje, u mjesecu lipnju 1941. Krajem lipnja, točno se ne sjećam ili na 27. ili 28. lipnja 1941. poručnik Jure Zovko (moj školski kolega iz gimnazije) i sukolega Plančić otišli su s jednim vojnim odredom iz Mostara da osiguraju put do Nevesinja i da pruže obranu ugroženim Hrvatima u Nevesinju. Na toj ekspediciji prema Nevesinju bili su napadnuti od Srba, negdje u blizini Bišine, gdje su obojica spomenuta poginuli.

Već u mjesecu lipnju 1941. godi-

ne, pojavile su se neke ustaše povratnici na hercegovačkom kamenjaru, kao Rafo Boban (kasnije je postao general) i njegov rođak Mate Boban, obojica iz priseoka Bobanove Drage, iz Sovića. Navratili su se obojica u naš samostan u Mostaru. Rafo je davao dojam priprosta i jednostavna mlada čovjeka, koji je završio samo pučku školu, dok mu je rođak Mate – kako mi velimo – bio malo i »avašast«. Posljednji je poginuo negdje u borbama, a Rafo je živ dočekao svršetak rata. Po prilici u isto vrijeme, pojavio se na hercegovačkom kamenjaru znatno poznatiji ustaša-povratnik Mijo Babić, koji je organizirao četu od mjesnih mladića, neiskusnih i većinom iz Brotnja, i krenuo s njima prema Trebinju da uguši četničku bunu. Borba je bila u Dabru. U tom neozbiljnom pothvatu i sam je poginuo. Tijelo mu je iznio iz tog okršaja Grgo Vasilj-Kekušić iz Međugorja.

Koliko se sjećam nisu ustaše-povratnici učestvovali u ubijanju i bacanju živih Srba, ljudi, žena i djece kao na primjer u šurmanačkoj jami i drugim jamama na tim područjima, nego su to organizirali neki hrvatski mladići, koji su na to već ranije bili pripravljeni. Zanimljivo je, da su neki hrvatski sveučilištarci predvodili ovaj strašni zločin. Ova su dvojica (N.N. i N.N.) predvodili akciju u srpskom selu Pribilovcima i u još kojem drugom selu, odakle su oko 300 Srba, što djece, što žena, strpali na vlak i odveli u Šurmance i tu ih bacili žive u jamu. Uz gore spomenutu dvojicu bio je lijep broj i drugih koji su im pomagali u tom zločinu.

Krivo bi bilo reći da su svi ti pokupljeni ljudi sudjelovali u tom zločinu. Jedan od glavnijih mjesnih aktera u tom bio je neki Jovanović, zvani »Crni«, iz Šurmanaca, a koji je dosta godina kasnije uhvaćen gore negdje u Slavoniji, zatvoren i suđen u Mostaru s još više ljudi. On je osuđen na smrt. Pri ovome treba spomenuti da apsolutna većina tih ljudi zapravo nisu ni znali o čemu bi se moglo raditi, kad su ih u noći kupili. Kad se ovaj zločin

fra Zlatko Sivrić

zbio, jake su glasine Hercegovinom kružile, da su glavni počinitelji ovog zločina bili »Čapljinski Cigani« već kako su tu grupu zvali ljudi mještani. Kolika je njihova uloga u svemu ovom bila, teško je ocijeniti.

Postoje i druge jame, čije lokacije osobno ne znam. Sjećam se da se spominjalo Vidonju i Vardu, i da bi u tu jamu bili bačeni kaluđeri iz Žitomislića. Po drugim predjelima Hrvatske nije mi poznato, jesu li i gdje su postojale jame. Što se radilo u Lici, nemam pojma. Po istočnoj Slavoniji je sigurno tokom rata bilo ubijanja.

Komunističke državne vlasti podigle su spomenik nad jamom koja se nalazi s desne strane ceste Domandovići-Gubavica. Taj se spomenik vidi iz daleka. Također je podignut veliki spomenik nad jamom u Šurmancima. Na jami koja se nalazi nedaleko s lijeve strane ceste Mostar-Ljubuški nisu podigli nikakav spomenik nego su samo izlili betonsku deku preko cijele jame.

2. Franjevci u Hercegovini spasavaju Srbe

Kad gore spomenih Liku, želio bih još navesti da je bio plan, da se Srbi iz Mostara po abecedi »prevezu« u Liku. Ovaj prijevoz Srba iz Mostara za Liku, vjerojatno, bio bi kao i »prijevoz« Srba iz Prebilovaca u Šurmance. Tom zamišljenom operacijom sa

Srbima iz Mostara upravljao je Ivo Herenčić, koji je u svrhu obavljanja toga posla došao u Mostar. Ne znam, da li je Herenčić bio ustaša-povratnik. Sve mi se čini da jest. On je kasnije postao zapovjednikom Hrvatskih oružnika. O ovome se je planu saznalo među Hrvatima, pa su videniji Hrvati počeli slati proteste na poglavnika dr. Antu Pavelića, u Zagreb. Fra Zlatko Sivrić, tadanji župnik u Mostarskom Gracu, osobno je otišao do Herenčića da protestira, jer je već jedan broj Srba izveden iz Mostara. Fra Zlatko je otišao do provincijala fra Kreše Pandžića, i kazao mu što namjerava. Provincijal ga je od toga odvrćao, naime, da ne ide k Herenčiću, veleći mu: »Fra Zlatko, ubit će te«. Na što je fra Zlatko odgovorio: »Ta nije ni njegova (Herenčića) glava od švedskog čelika«. Ovo sam sve čuo na svoje uši. Tako je taj plan sa Srbima u Mostaru potpuno propao. Ako je nešto Srba odvedeno iz Mostara prije negoli se je za to saznalo, nije nipošto bio velik broj. Ranije sam već jednu jamu spomenuo, gdje je ubačeno oko 70 Srba iz Mostara. Da je bio veliki broj, sigurno bi se znalo i Hrvati bi protestirali.

Ovi nemili događaji u Hercegovini sa Srbima stvorili su strahovito ogorčenje među Hrvatima. Zanimljivo je pak, da se Branko Injac, Srbin iz Sarajeva i bivši jugoslavenski zrakoplovni pukovnik, u svojoj knjizi *Crveni fratari*, pri intervjuiranju fra Zlatka Sivrića uopće nije osvr-

tao na šurmanačku i ostale jame. S Brankom Injacom sam se upoznao u Zagrebu 1966. godine. Tada je bio već penzioniran i pisao je podliste za *Vjesnik*. Ne mislim, da Injac ne bi znao za ove jame, jer mu je ovaj cijeli hercegovački kraj bio veoma poznat. On je zapravo do početka 2. svjetskog rata bio u Mostaru na Bišću kao jugoslavenski zrakoplovni časnik. Injac me je par puta vodio u oficirski dom u Zagrebu na večeru. Bio je, po mom mišljenju, čestit čovjek iako, vjerujem, da je bio član partije. Čak se za prvih dana NDH sklonio kod fra Grge Vasilja, župnika na Čerinu. Nije isključeno, da se Injac i fra Zlatko u spomenutoj knjizi nisu doticali ovih jama, jer bi to ipak bilo vrlo bolno za fra Zlatka, jer bi se sigurno morala spominjati i imena ljudi koji su bar svojom prisutnošću u tom sudjelovali, a koje je fra Zlatko poznavao.

Kako gore napomenuh u rečenoj knjizi nema ni spomena, što su neke ustaše željeli učiniti sa Srbima u Mostaru, jer je fra Zlatko u ometanju tog plana aktivno sudjelovao. Vjerujem, da ova činjenica nije bila poznata B. Injacu, a fra Zlatko je nije htio spominjati. Zato bi se moglo reći, da rečena knjiga općenito »lupa« po ustašama i četnicima, i tek se tu i tamo spomene po koji neznakačajan detalj, da bi se knjiga napravila što zanimljivijom. Uz već rečeno, očito je, da je fra Zlatko nastojao dati pozitivnu ulogu katoličkih svećenika uopće, a franjevacu napose, na tim prostorima i u tim ratnim sukobima za vrijeme 2. svjetskog rata. Zapravo bi bilo ispravnije reći, da je nastojao prikazati više ili manje držanje katoličkog klera onakvim, kako je zaista bilo.

Neka bude na ovome mjestu usput pripomenuto, da uopće nema sličnosti u držanju pravoslavnog svećenstva, ili pravoslavne Crkve uopće, za vrijeme sadašnjih masovnih pokolja Hrvata i Muslimana od Srba i katoličkog klera ili katoličke Crkve, za vrijeme 2. svjetskog rata, kada su

fra Damjan Rozić

nešto slično ustaše činili nad srpskim pučanstvom na istim prostorima. Dok je obični hrvatski puk protestirao, svećenici nastojali pod svaku cijenu da spašavaju Srbe, dotle pravoslavni svećenici sada u ovom genocidu šute.

U gore spomenutoj knjizi *Crveni fratar* fra Zlatko je u intervjuu s Brankom Injacom opisao u detalje svoje zauzimanje i spašavanje Srba iz Dobriča i Prova. Ova su sela na cesti Mostar – Široki Brijeg s desne strane. U ovom događaju može se jasno uočiti, koliko je bilo stalo fratrima, pa možda i uz vlastiti rizik života, da spasavaju nevine Srbe. Čim su

Srbi, njih 78 bili zatvoreni na Lištici, u pučkoj školi, na 27. lipnja 1941., odmah je prof. dr. fra Didak Burić, kasnije je bio provincijal hercegovačkih franjevaca, te iste noći, iz franjevačkog samostana sa Širokog Brijega napisao pismo fra Zlatku i poslao ga iste noći po dvojici mladića, koji su radili u rečenom samostanu, da odnesu pismo fra Zlatku u Mostarski Gradac, gdje je bio župnik. U priličito kratkom pismu fra Didak mu veli: »Fra Zlatko, odmah dolazi i spasavaj svoje Srbe iz Prova i Dobriča!« Fra Didak veli »svoje« Srbe, jer su mnogi od njih bili njegovi prijatelji, a opet su bili na teritoriju njegove župe. Te iste noći oko ponoći fra Zlatko se zaputio na konju na Lišticu. Udaljenost

oko 8-9 kilometara gadnog puta na kamenjaru. Budući da je bila noć, svatko je spavao, fra Zlatko je otišao k fra Didaku u samostan na Široki Brijeg. Cijelu noć niti su fra Didak, a niti fra Zlatko spavali. Odmah ujutro fra Zlatko se zaputio na Lišticu. Prije nego je otišao do Srba, navratio se je u duhansku stanicu do ustaških dužnosnika, gdje se s njima prepirao i konačno na svoju ruku otišao do škole, gdje je Johnny Šaravanja čuvao stražu. Johnny sam osobno poznao kao dobra katolika. Fra Zlatko je sam otvorio vrata škole i rekao Srbima da ga slijede, što su i učinili. Vjerujem, da je Johnny Šaravanja bio radostan, da je netko došao i oslobodio Srbe.

Fra Zlatko, iza kako je odveo

Srbe do njihovih kuća u Dobrič i Provo, povratio se u samostan na Široki Brijeg. Tu je bio s fratriba na večeri, gdje je bilo, kako to on opisuje, pravo veselje, da su spašeni Srbi. Iste večeri otišao je na konju u Mostarski Gradac u svoju župu. Kad je stigao kući, saznao je da su ustaše odveli 40 Srba iz Bogodola i da su ih zatvorili, ne više u školi, nego u duhanskoj stanici na Lištici. Budući da se Bogodol nalazio u njegovoj susjednoj župi Goranci, odmah je ujutro, na 29. lipnja, poslao teklića župniku fra Damjanu Roziću, da mu kaže, da je 40 Srba iz Bogodola zatvoreno na Lištici i da odmah ide na Lišticu da ih spasava. Fra Damjan je iste noći, od 29. na 30. lipnja, to i učinio. Otišao je na Lišticu i u noći izveo 40 Srba iz

duhanske stanice i odveo ih njihovim kućama u Bogodol.

Neka na ovom mjestu nuzgredno bude spomenuto, da ni mjesne ustaše nisu bili neki zločinci. Oni su mogli vrlo lako omesti i fra Zlatka i fra Damjana u njihovim namjerama, ali su i sami znali, da je nakana bila zla, pa su ih puštali da obave taj posao da oslobode Srbe. Istina, bilo je svađe između fra Zlatka i ustaša na Lištici. Fra Zlatko im je čak održao i malu propovijed i opomenuo, da je zlo što namjeravaju učiniti.

(Nastavlja se)

dr. fra Ivo Sivrić, *Krvave godine*, ZIRAL, Chicago – Mostar, 1996., str. 173. – 180. ✍

PISMO BISKUPA DON PETRA ČULE*

Uredništvu »SLOBODE« – lista Oblasnog odbora NOF-a za Hercegovinu

Mostar

► Piše: don Petar Čule

U Vašem listu br. 12. od 4. aprila 1945. na strani 2. izišao je članak pod naslovom »Još o svećenicima ustašama«. U članku se mene direktno apostrofira i poziva, da ja kao glavar Katoličke crkve u Hercegovini dadnem o stvari svoje mišljenje. Jer sam dakle s jedne strane eto otvoreno izazvan, a s druge strane opet jer želim da naša javnost bude potpuno informirana, odlučih se evo da napišem ovo nekoliko redaka.

Najprije nekoliko predhodnih opazaka! U članku se iznosi kako je

na teritoriju moje biskupije samo u ljetu 1941. pobijeno blizu 20.000 Srba. Da li ova brojka odgovara istini, ne znam. Ima međutim u članku drugih brojaka za koje mogu pouzdano reći da su krive. Tako na pr. kad se tvrdi, da je poklato samih Dubravaca 8.000 /osam hiljada/. Koliko je ova cifra pogrešna, najbolje se vidi otale, što u čitavim Dubravama glasom zadnjeg popisa pučanstva iz godine 1931. nije bilo više od svega 1.525 /hiljadu petsto dvadeset i šest/ Srba pravoslavne vjere.

Ali pretpostavimo da je prva brojka od 20.000 pobijenih Srba na teritoriju ove biskupije sasvim točna. Da li se ipak može ta strašna brojka u cijelosti knjižiti na teret samih katolika? Zar i među samim pravoslavicima nije bilo međusobno krvavih razračunavanja? Zar ih nije bilo također između pravoslavaca i muslimana? Pa onda, zar ni jedan Srbin nije postradao od Talijana ili Nijemaca?

Oko Foče, Kalinovika, Gacka, Bileća, Berkovića, Ljubinja nema ka-

* Ovo je pismo pronađeno u pismohrani franjevačkog samostana na Humcu. Na žalost, nije potpisano niti je naznačen nadnevak njegova nastajanja. No, prema svemu onome što donosi čini se da ga je pisao biskup don Petar Čule. Tekst donosimo u izvorniku.

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subraće«, XIII., 1 (24),
Široki Brijeg, 2020. , siječanj – srpanj, 2020.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
Kard. Stepičca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...:

a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar;
Korisnik: Hercegovačka franjevačka
provincija;

Svrha: prilog Vicepostulaturi
žiro-račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Okolnosti oko nas takve su kakve jesu. Ne možemo ih silom promijeniti, možemo samo raditi na sebi i tako suzbiti zlo na ovome svijetu. A to je obveza svakoga od nas, ne samo nekih.

Zbog toga se trebamo svi uključiti u suočavanje s našom prošlošću. Ona nije onakva kakvom su nam je predstavljali kroz punih 45 godina, a i danas bi. Sebe su tada prozvali narodom, a pravom su narodu stavili brnjicu na usta. Postao je toga konačno svjestan i Europski parlament. Nedavno se ponovno oglasio o komunizmu. Ovaj put njegove su riječi tako jasne i odriješite. Nedvojbeno, komunizam je isto zlo kao što su to nacionalsocijalizam i fašizam. Jednom riječju, nazivamo ih »totalitarnima«. Žrtve trebaju dobiti zadovoljtinu, a taj sustav treba otići u mrak povijesti. Ako slučajno do sada nismo čitali te riječi, učinimo to što prije. Ne smijemo reći da nas se ne tiču jer time ćemo se svrstati na stranu neljudskih režima.

Nama kršćanima ovo nije ništa novo. Ta davno smo prozreli što to »dobroga« donosi komunizam. Žrtve koje je zadao drugima brojili smo na milijune. Borio se protiv čovjeka i protiv Boga proglašivši sebe božanstvom. Naravno da to tako ne može ići.

Jedna od stvari koju trebamo učiniti jest iznijeti na vidjelo sve činjenice o djelovanju komunizma, u našem slučaju jugokomunizma, ako ih posjedujemo. Samo tako ponovno će se uspostaviti narušeni sklad i pravednost. Na krivim

temeljima ne možemo graditi siguran dom. To će ujedno pomoći i potomcima bivših pristaša jugokomunističkoga sustava da se oslobode. Moramo znati da nije lako sebi i drugima priznati kako su ti predci pripadali zloj ideologiji. Ali se to priznati mora. Ne bude li toga priznanja, zlo se prenosi u nove naraštaje i truje ih. U skladu s ovim, svatko onaj tko dopušta da činjenice propadnu, čin grijeh. Bog nas ne poziva da štitimo zlo, već nas uvijek poziva da štitimo dobro. I u skladu s tim trebamo djelovati.

Vicepostulatura je uvijek pokušavala i pokušava iznijeti istinu na vidjelo, ma kakva ona bila. To joj je temeljna zadaća. Podrazumijeva se da pritom ne progona počinitelje, ona samo razotkriva zlo. Na počiniteljima je pokajati se, primiti ispruženu ruku i onda kao novi ljudi nastaviti dalje. Pogriješiti se u životu može, ali se ne smije ostati tvrdoglavo u toj pogriješci.

Da su pobijeni naši fratri bili na pravoj strani, govore i znakovi te moguća čudesa koja se događaju po njihovu zagovoru. Nešto od toga donosimo i u ovom broju ne želeći nimalo preteći sud Crkve. Raduju nas ta svjedočenja jer su na izgradnju svima nama. Nismo kršćani samo po imenu, nego i po djelovanju. Toliko nam je puta to Isus kazao, pa i onim svojim tjeranjem trgovaca iz Hrama. Nije ih mrzio, samo im je želio reći kako se trebaju ponašati.

Poslušajmo svoga Boga. Učinit će da nam uvijek bude

mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Odjek u puku	27
Stratišta	13	Nagradni natječaj	28
Glas o mučeništvu	17	Podsjetnik	41
Glas o znakovima	25	Povijesne okolnosti	58